

הרואה פרק תשיעי ברכות

סב.

מסורת הש"ס

(א) 'מק' ד"ה פ"ו, (ב) [מגילה
כח, ג] חגיגה וד' [ד] [אדר"י
פ"ה] ה"ט ודב"ה פ"ו, [א]
(ה) טהור"ס פ"י מ"ב, (ו) שם,
(ז) [פ"י] כשם שגפרעין מן המזת
אם הוא חוטא כך גפרעין מן
הספדעין שאומרים עליו שהוא
זדיק. ערך, (ח) [ע"ז מ: ז],
(ט) הוריות יג, (י) [לעיל נד:],
(כ) [טו, ז].

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יי מַסִּינִי בְּאֶרֶץ זָרָה
מִשְׁעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מְהֵרָה
פֶּאֶרְץ וְאַתָּה מִרְבֶּבֶת קֹדֶשׁ
מִיָּמִינוּ אִשׁ דָּת לָמוֹ:
דברים לג ב

לעזי רעז"י

הומי"ר. למצוץ (לבלוע
על ידי שאיפה).

מוסף רש"י

וּלְלַמּוֹד אֲנִי צָרִיךְ. אוֹלֵי
אוֹכֵל לֵקִים (מִגִּידָה כח.).
כְּדֶרֶךְ שֶׁנִּפְנָה בַּיּוֹם. שֶׁצָּרִיךְ
לַעֲשׂוֹת (ע"ז מז.). כְּדִי
שֶׁלֹא יִהְיֶה צָרִיךְ לְהִתְרַחֵק.
הַדְּיוּאֵל לִפְנוֹת זִיּוֹם לָרִיךְ.
שִׁיתְרַחֵק מִן הַדֶּךְ כְּדִי שֶׁלֹא
יִהְיֶה אֲחֵרִים רְאוּיִם אוֹתוֹ
(חֻדְרוֹת יא.).

אחור רבי יהושע וכו'. וזיהודה הוה: בצטלה של ריטוי תשמיש: **ועשה זרכיו.** ראש זה לתאורת: **שיף.** הומ"ר צ נגניות טעמי מקרא של תורה נביאים מהפך מוליך ידו לפי טעם הנגינה רחיתי צקוראים הנבאים מארך ישראל: רחיתי הנחשים ומן העקרבאים ומן ההמויקין. דמתוך נגיעותו מתנבא בנחש ובשתיקה ואין הנחשים מארגשים להתקנאות בו ואף המויקין חסין עליו: **חלומותיו מיושגין עליו.** שאין המויקין מזהילין אותו: **קבלה.** מסורת ומנהג שקבלו מרבותיו בציות הכסא: **קבלה דיסורי שתיקופא.** שלא יבעט ציפורין דיסורי עליו: **מבריא ליה אימרה.** מגדלת לו שהיה ומלמדתו שהולך עמו תמיד: **שעיר.** שד של בית הכסא דומה לשעיר ועליהם נאמר (ישעיה יג) ושעירים ירקדו שם: **אמנווא צלקא.** ונתנת אגוז כספל של נחשת ומקרקשת בו מבית והוא נפנה כנגדה מבחוץ: **צמר דימור.** ועשה ראש ישיבה צמר דימור טעם מפני השכיבה "שמתקנאים השדים בתלמידי חכמים יותר משאר בני אדם: **כווסא.** חלון כנגד מקום שהוא נפנה שם אחורי הציט: **אחורי הגדר נפנה מיד.** ואין צריך להתרחק כלום: **ובצקעה.** צריך להתרחק כדי שלא ישמע חצרו עטושים של מטה אצל אין צריך עטושים עד כדי שלא יראנו: **רב יואשי אמר וכו'.** לא גרסינן עד לקמן דמוקי לדאסי צר נתן בהכי: **יואלין מפתח בית הכד.** משמרי טהרות של שמן בית הכד אם הולכרו לפנות יואלין מפתח בית הכד ונפינן לאחורי הגדר שלפני הפתח ואין חוששין שמה יצאין קר יכנס עם הארץ ויגע. אלמא נפתלין לאחורי הגדר מיד: **בטוראם הקלו.** בשביל שמירת טהרות הקלו בציות הכסא: **רמה ירחקו.** שומרי טהרות: **כדי שיהא רואהו.** וכיון דלאינו יכול להתרחק יותר על כרחך אדם הוצרך לפנות יפנה מיוצאת דאסי צבעי שלא יראנו: **דאקינו צהו רבנן.** בשביל שמירת הקלו בציות הכסא: **אצל לדידי חוי ליה.** לראות הוא עצמו את חצרו יכול לציוס. מתרחק מבני אדם צלילה ציוס: **יהוי אדם עצמו.** לפנות: **קודם היום:** וערביה. משתכסה: **כדי שלא יהא צריך להתרחק.** אלמא אין מתרחקין צלילה: **נפנו לך דופא.** מבני אדם: **כדי ששפנה ציוס.** לענין פרוע טפח וטפפחים כדאמרין צפרקי קמאי (פ"ג ד' ג): **ומיושב כדאמרין לעיל:** לקרן ווית. אם יש קרן זוית סמוך לצריך להסתלק שם צלילה כציוס ולא יפנה צללי: **משמש.** צברור או צקיסם לפנות קצים כדאמרין צקיסם שנת (ד' פג). לשון אחר משמש המושב שלא יהא מלוכלך ולשון משמש.

⁽⁶⁾ תניא אמר רבי עקיבא פעם אחת נכנסתי
אחר ר' יהושע לבית הכסא ולמדתי ממנו ג'
דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא
צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד
אלא מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין
אלא בשמאל אמר ליה בן עזאי עד כאן העזת
פניך ברכך א"ל ^ל תורה היא וללמוד אני צריך
תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר
רבי עקיבא לבית הכסא ולמדתי ממנו ג'
דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא
צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא
מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא

רַבָּא מִקְמֵי דְחוּה רִישָׁא ב'ו' בְּתַר
דְּמַלְךְ עֲבֵדָה לֵיָּה כּוּוּתָא
וּמִנְחָא לֵיָּה יֵדָא ב'ו'. תִּימָה דַּע"כ לֹא
מִלְךְ רַבָּא עַד אַחֵר פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אֲזִי
כְּדַשְׁמַע (לְעִיל) עֲצוּדָא דְּכֵר הָיִט
וְיִין כְּתוּבֹת דְּקֹאֲמֵר חוּמָה דְּבִיתָהּ
לְאֲזִי אֲמִית לְקִמְיָה דְּרַבָּא בְּסוֹף פֶּרֶק
אֲע"פ (ד' סה.) זְהוּ תִימָה לְעִיל
(ד' נו.) שְׁמַע דְּרָאָה כְּחֹס פְּטִירְתָּהּ
קוּדָס פְּטִירְתּוֹ לְאֲזִי ו"ל מִלְּ מִקּוֹס
לֹא נִפְטָרָה עַד אַחֵר אֲזִי:

סליקו תוספות דמסכת ברכות

בשמאל אמר לו ר' יהודה עד כאן העזת פניך בדרך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך רב כהנא על גגא תותיה פוריה דרב שמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו אמר ליה ^אדמי פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא א"ל כהנא הכא את פוק דלאו אורח ארעא אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך ^במפני מה אין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר רבא מפני שהתורה ניתנה בימין שנאמר ימימינו אש דת למו רבה בר בר חנה אמר מפני שהיא קרובה לפה ^גר' שמעון בן לקיש אמר מפני שקושר בה תפילין רב נחמן בר יצחק אמר מפני שמראה בה טעמי תורה כתנאי רבי אליעזר אומר מפני שאוכל בה ^דר' יהושע אומר מפני שכותב בה ר' עקיבא אומר מפני שמראה בה טעמי תורה א"ר תנחום בר חנילאי כל הצנוע בבית הכסא נצול משלשה דברים מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקין ויש אומרים אף חלומותיו מיושבים עליו ההוא בית הכסא דהוה בטבריא כי הוּו עיילי ביה בי תרי אפי' ביממא מתזקי רבי אמי ורבי אסי הוּו עיילי ביה חד וחד לחודיה ולא מתזקי אמרי להו רבנן לא מסתפיתו אמרי להו אנן קבלה גמירין קבלה דבית הכסא צניעותא ושתיקותא קבלה דיסורי שתיקותא ומבעי רחמי אביי מרביא ליה [אמיה] אמרא למיעל בהדיה לבית הכסא ולרביא ליה גדיא שעיר בשעיר מיחלף רבא מקמי דהוי רישא מקרקשא ליה בת רב חסדא אמונא בלקנא בתר דמלך עבדא ליה כוותא ומנחא ליה ידא ארישיה אמר עולא יאחורי הגדר נפנה מיד ובבקעה כל זמן שמתעמש ואין חברו שומע איסי בר נתן מתני הכי יאחורי הגדר כל זמן שמתעמש ואין חברו שומע ^הובבקעה כל זמן שאין חברו רואהו מיתבי ^וויצאין מפתח בית הבד ונפנין לאחורי הגדר והן מטהורין בטהרות הקלו ת"ש ^זיכמה ירחקו ויהיו מטהורין כדי שיהא רואהו שאני אוכלי מטהרות דאקילו בהו רבנן רב אשי אמר "מאי כל זמן שאין חברו רואה דקאמר איסי בר נתן כל זמן שאין חברו רואה את פרועו אבל לדידיה חזי ליה ההוא ספרנא דנחית קמיה דרב נחמן אמר האי צנוע באורחותיו הוא א"ל רב נחמן את עיילת בהדיה לבית הכסא וידעת אי צנוע אי לא דתניא אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא ורב נחמן מאי נפקא ליה מיניה משום תניא ^חכשם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן הספדנין ומן העונין אחריהן ^טתנו רבנן איזהו צנוע זה הנפנה בלילה במקום שנפנה ביום איני ^יוהאמר רב יהודה אמר רב לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק ותו רבא ביממא הוה אזיל עד מיל ובליליא א"ל לשמעיה פנו לי דוכתא ברחובה דמתא וכן אמר ליה רבי זירא לשמעיה חזי מאן דאיכא אחורי בית חבריא דבעינא למפני לא תימא במקום אלא אימא בכדרך שנפנה ביום רב אשי אמר אפילו תימא במקום לא נצרכה אלא לקרן זוית גופא אמר רב יהודה אמר רב לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק תניא נמי הכי בן עזאי אומר השכם וצא הערב וצא כדי שלא תתרחק משמש ושב ואל תשב ותמשמש שכל היושב וממשמש אפי' עושין כשפים באספמין באין עליו ואי אנשי ויתבי ואח"כ משמש מאי תקנתיה כי קאי לימא הכי לא לי לא לי לא תחום ולא תחתום לא הני ולא מהני לא חרשי דחרשא ולא חרשי דחרשתא תניא

הַ תִּפּוֹק לִי כִיוֹן שִׁשָּׁב כְּבֶר מְלוּכִים בְּגִדָיו וְמֵה יוֹעִיל מִשְׁמֹשׁוֹ: לֹא לִי נֹי לִי. לֹא מוֹכֵל לִי: וְפִים הַעֲשׂוּיִים עִ"י תַּחֲמוֹנוֹת: לֹא הִנִּי וְלֹא מֵהִנִּי. לֹא כוֹלֵן וְלֹא מִקְשָׁחֵן: לֹא חֲרָשִׁי דְּהִרְשָׁא וְזִכְר וְלֹא מַכְשָׁפּוֹת מַכְשָׁפָה נִקְבָּה. לֶשׁוֹן אַחֵר לֹא הִנִּי וְלֹא מֵהִנִּי לֹא יִלְנֶה וְלֹא יוֹעִיל עוֹד מַכְשָׁפּוֹת:

ע"ז א מ"י פ"ה מהלכות
דעות הלכה ו טו"ע
או"ח סי' ג סעיף ב:
ע"ז ב מ"י שם טו"ע שם
סעיף י:

נ. טוש"ע שס סעיף ח:
 עמ' [ד] [מ"י שס]:
 ה [מ"י] וטוש"ע שס:
 פ. ר. ז מ"י פ"ג מהל'
 מטמאי משכב ומושב
 הלכה ז:

פנ ח מ"י פ"ה מהלכות
 דעות פ"ה ו' עוש"ע
 אר"ח סי' ג סעיף ח:
פב ט עוש"ע י"ד סימן
 שדמ סעיף א [ר"א]
 פ"ג דמ"ק סי' קין:
פג י מ"י פ"ה מהלכות
 דעות פ"ה ו' עוש"ע
 אר"ח סי' ג סעי' ז בהגה:
פד כ מ"י שם עוש"ע אר"ח
 סי' ג סעיף יב:

רבינו חננאל

[illegible]